

POLAZAK U ŠKOLU

Polazak u školu presudni je događaj u životu svakog djeteta i njegovih roditelja. Dijete ulaskom u školu postaje dio organizirane i strukturirane sredine, izlaže se sustavu vrednovanja i natjecanja, uz mogućnost doživljavanja neuspjeha i kritike. Prvi puta se susreće s obavezama, s osjećajem odgovornosti i novom organizacijom života.

Zbog ovih činjenica vrlo je važno prije polaska u školu na odgovarajući način procijeniti zrelost djeteta za školu, a istovremeno otkriti i eventualne poteškoće, koje se u školi mogu još više produbiti te ih je potrebno pravovremeno i najprimjerenijim postupcima otkloniti.

Zrelost za školu predstavlja optimalan stupanj razvijenosti različitih fizičkih i psihičkih funkcija djeteta koje će mu omogućiti optimalno svladavanje nastavnog plana i programa. Zrelost će ovisiti o biološkom razvoju, ali i o tome koliko je okolina omogućila djetetu da ovlada potrebnim iskustvima. Stvaramo li **motivirajuće okruženje** (obiteljsko, vrtićko) u kojem se podržava dječja radoznalost, aktivnost, stjecanje novih iskustava, igra i stvaralaštvo, stvaramo **dobre uvjete za budućeg školarca**. Pojam je to kojim obuhvaćamo tjelesnu, intelektualnu, emocionalnu i socijalnu zrelost.

TJELESNA ZRELOST:

- Važna je jer dijete mora **izdržati svakodnevne izazove školskog života** (pješačenje od kuće do škole ili autobusne stanice, nošenje školske torbe, dugotrajno sjedenje u školskoj klupi, trčanje i sl.).
- Stupanj **tjelesne razvijenosti** u odnosu na kronološku dob (visina, težina, indeks tjelesne mase, pojava trajnih zubi).
- **Dobra razvijenost osjetilnih organa** (naročito vida i sluha).
- Važno da bi dijete moglo spoznati svijet oko sebe
 - *procjenjuje liječnik školske medicine*

INTELEKTUALNA ZRELOST:

- **Dobro razvijen govor** – dijete izgovara glasove čisto i razgovijetno, na temelju slušanja može **rastaviti riječ na glasove i spajati glasove i riječi** (glasovna analiza i sinteza), izriče riječima ono što želi, treba, misli i osjeća.
- Govor je bitan uvjet ljudske komunikacije, prenošenja iskustva i učenja. On je osnova za razvijanje dječjeg mišljenja.
- **Razvijenost pažnje** – kod predškolske djece pažnja je uglavnom **nehotimična** (nenamjerna), dijete se može koncentrirati na aktivnost koja mu nije privlačna 15 – 20 minuta. Stoga se i nastavni sat u početku dijeli na manje cjeline, dok djeca nisu spremna intenzivno raditi dalje.
- Psihičkim sazrijevanjem pažnja se, produžuje na 30 – 40 minuta i postaje **hotimična** (namjerna), te sve više nalikuje pažnji odraslih.
- **Razvijenost inteligencije** – opća sposobnost, važna je za školski uspjeh jer **određuje krajnje mogućnosti postignuća**. Za školski uspjeh bitnu ulogu imaju i drugi faktori – **motivacija, ulaganje napora** za svladavanje gradiva, **emocionalna stabilnost/labilnost** djeteta i dr.
- **Razvijenost orijentacije u prostoru i vremenu** – razumije prostorne i vremenske odnose: GORE, DOLJE, ISPRED, IZA, LIJEVO, DESNO, ISPOD, IZNAD, U, NA, JUČER, DANAS, SUTRA, PRIJE, POSLIJE, JUTRO, PODNE, VEČER.
- **Numeričko poimanje** – razumije pojmove: PAR, VIŠE, MANJE, JEDNAKO, DODAJ, ODUZMI, DUŽI, VEĆI, ŠIRI, razumije pojam količine i sl.

- **Prepoznavanje i imenovanje boja** – crvena, zelena, žuta, plava.. i nijansi.
- **Razvijenost grafomotoričkih vještina** – fleksibilnost šake i prstiju.
- Ove vještine bitno utječu na **svladavanje pisanja**; dijete je zrelo za školu kad pravilno **drži olovku, precrtava geometrijske likove** poput kruga, trokuta, romba, crta, pravilno **reže škarama** itd.

EMOCIONALNA ZRELOST:

- Procjenjuje se na temelju **ponašanja djeteta u različitim situacijama**, odnosno na osnovi njegove sposobnosti da na prihvatljiv način reagira na uskraćivanje nekih potreba i želja.
- Djetetove su reakcije **primjerene situaciji**.
- Dijete ima određenu razinu **tolerancije na frustraciju**.
- Emocije su naročito važne za **društveni život djeteta** (npr. dijete koje nije naučilo kontrolirati srdžbu može biti odbačeno od vršnjaka).

SOCIJALNA ZRELOST

- Važno je naučiti dijete da **poštuje i tolerira različitost među djecom** i da u tim različitostima otkriva nečije kvalitete. Usko je vezana uz emocionalnu zrelost.
- Predstavlja prilagođavanje na društvene obveze, usvajanje moralnih normi, sustav vrijednosti i ponašanja u svojoj okolini.
- Uključuje i vještinu **komunikacije i suradnje s vršnjacima**, te **prihvatanje autoriteta učitelja**.
- Polaskom u školu, djeca se češće povezuju sa svojim vršnjacima, imitiraju jedni druge i identificiraju se s grupom vršnjaka.
- U toj dobi djeca još nemaju dovoljno razvijene vrijednosti i socijalne vještine, pa se može javiti neprijateljsko ponašanje i raspoloženje prema mlađima, starijima ili na neki način drugačijim od sebe (npr. „*Ona je debela.*”, „*On nosi naočale.*”...).
- Zbog toga je kod djeteta važno razvijati **samopouzdanje i osjećaj vlastite vrijednosti** (npr. „*Ja sam malena, ali jako lijepo pjevam*”), kao i toleranciju na različitost među djecom.

SAMOSTALNOST:

- Dijete doraslo za školu treba pokazati i određenu **samostalnost u brizi o sebi i svojim stvarima**.
- Koliko će dijete razviti samostalnost, najviše ovisi o **odnosu roditelja prema njegovim htijenjima i aktivnostima** → ako je dijete naviklo da roditelj radi sve umjesto njega, imat će smanjenu sigurnost u sebe i manji interes za samostalno izvršenje zadataka, što će negativno utjecati na prihvaćanje i ispunjavanje školskih obaveza. Osim toga, roditelj koji radi sve umjesto djeteta **onemogućuje mu doživljaj uspjeha**.
- Naučiti dijete da se samo *umije, opere zube, počeslja, da samo sprema svoje stvari, odloži odjeću, ode u obližnju trgovinu, da samo obavlja manje kućanske poslove...* **Na taj način ono stječe sigurnost u sebe i ponosno je jer je to samo učinilo.**
- Vrlo je važna **pozitivna reakcije roditelja**, pohvala za svaki samostalan pokušaj djetetove aktivnosti, jer na taj način dijete razvija **osjećaj sigurnosti i samopouzdanja, te je motivirano za daljnja nastojanja** u svladavanju određenih problemskih situacija.

**DALI JE POTREBNO DIJETE UČITI ČITATI I PISATI
PRIJE POLASKA U ŠKOLU?
NE!!**

Zato što:

- dijete koje ima dobro razvijene grafomotoričke vještine brzo će naučiti pisati slova,
- dijete koje nauči pisati slova prije škole, može ih naučiti pisati na neispravan način,
- dijete koje ima dobro razvijene predčitalačke vještine, brzo će i bez problema usvojiti vještinu čitanja,
- javlja se problem dosade,
- važnija je psihofizička zrelost za školu.

Najvažnije je raditi na razvoju predčitalačkih vještina koje se uče kroz svakodnevnu aktivnost, igre i komunikaciju:

- kako se drži knjiga,
- okreću listovi,
- što je prednja, a što stražnja strane knjige,

- što je početak, a što kraj priče,
- znati razliku između slike i teksta,
- čitanje s lijeva na desno,
- tekst se sastoji od rečenica,
- rečenice se sastoje od riječi i riječi od slova,
- spremnost na igru rastavljanjem riječi na glasove, prepoznavanje rime.

Također je važan i razvoj predmatematičkih vještina:

- Omogućuju razumijevanje broja, kako bi dijete nesmetano moglo usvajati matematiku.

Dijete uči o:

- odnosima u prostoru (*unutra – vani, gore – dolje, ispod – iznad*)
- odnosima među predmetima (*veće – manje, lako – teško*)
- svojstvima predmeta (*crven – plav, tvrd – mekan, topao – hladan*)
- količini (jesu li dvije skupine jednake, ili je jedna skupina veća ili manja za jedan)

Veliku ulogu u odrastanju djeteta te razvoju emocionalnih i psihofizičkih sposobnosti ima prvobitno obitelj, zatim odgojitelji te kasnije i učitelj, odnosno škola. Suradnja roditelja, odgojitelja i djeteta u ovom razdoblju izuzetno je važna, kako za dijete, tako i za roditelje i odgojitelje. Suradnja se zasniva na međusobnom povjerenju, poštovanju, dvosmjernoj komunikaciji, te prihvaćanju prava i dužnosti.

Također velika i ne manje važna jest i uloga roditelja u stjecanju prvog dojma koje dijete stječe pri polasku u školu. Stav roditelja prenosi se na dijete. Ako roditelji imaju pozitivan stav prema školi i dijete će u školu krenuti bez straha. Potrebno je razviti pozitivne stavove djeteta prema školi i učitelju. Dijete nikada ne treba plašiti školom. O školi je potrebno pričati kao o mjestu u kojem će dijete puno naučiti, postati kompetentnije, raditi razne zanimljive i poučne stvari.

PREPORUKE ZA RODITELJE:

- **Uvažavajte osobitosti svog djeteta!**

Potičite one aktivnosti u kojima je uspješno jer ćete na taj način ojačati njegovo samopouzdanje, te stvoriti osjećaj uspjeha i motivaciju i za one aktivnosti u kojima je manje uspješno.

- **Razvijajte kod djeteta pozitivan stav prema školi!**

Ne govorite pred djetetom negativno o učitelju, školi i obvezama.

- **Pripremite dijete na promjene** koje ga očekuju prelaskom iz vrtića u školu.
- **Izbjegavajte kritike i kazne**, jer one samo produbljuju osjećaj neuspjeha, strah od pogreške ili kazne.
- **Dajte djetetu do znanja da vaša ljubav prema njemu ne ovisi o njegovom školskom uspjehu!**
- **Budite spremni odgovarati na mnogobrojna pitanja koja postavljaju dječje glavice.**

Djeca su naša budućnost

i bez ulaganja u njihovo znanje postajemo siromašni!

Tekst pripremile odgojiteljice
odgojno-obrazovne skupine *Iskrice*
(*mješovita odgojno-obrazovna*
vrtićka skupina-starija):

Sunčica Ledinski i Andrea Špoljarić